

lb.hu

1/2013. számú KMJE határozat | K Ú R I A

A KÚRIA

1/2013. KMJE.

A Kúria öttagú közigazgatási jogegységi tanácsa a Kúria Elnöke által kezdeményezett jogegységi eljárásban meghozta a következ

jogegységi határozatot:

Az adótitok a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény XX. fejezete alá tartozó közigazgatási perekben a Pp. 119.§ (2) bekezdés első mondata szerinti külön törvényben meghatározott titoknak minősül. Perbeli védelmét a célhoz kötöttség elvével összhangban kell ellátni.

A közigazgatási perekben a felek részére a bíróság által felülvizsgált határozatokban felhasznált adótitok teljes körű megismerését biztosítani kell. Amennyiben ezt nem teszik lehet vé, úgy a meg nem ismerhet adótitok bizonyítékként nem használható fel.

A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során a bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő jogosult megismerni és értékelni mindazon adótitkot, amelyre feladatának teljesítése végett szüksége van.

I n d o k o l á s

I.

A Kúria Elnöke a bíróságok szervezeteiről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. (a továbbiakban: Bszi.) 32.§ (1) bekezdés a) pontja alapján jogegységi eljárás lefolytatását kezdeményezte az alábbi kérdésekben:

- az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. tv. (a továbbiakban: Art.) 53-55/B.§-aival szabályozott adótitokra vonatkozó rendelkezések a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 119.§ (2) bekezdése alá tartozó „külön törvényben meghatározott” titoknak minősíthetők-e, s ezáltal az arra vonatkozó titokvédelmi rendelkezések alkalmazhatóak-e;
- milyen perjogi következményei lehetnek az adóhatározat felülvizsgálatára irányuló közigazgatási perben annak, ha az adóhatóság a felperes részére nem kívánja rendelkezésre bocsátani adótitokra hivatkozással az adóhatározathoz kapcsolódó adatokat, illetve azt kizárólag a bíróság részére kívánja megismerhetővé tenni;
- az adóhatározat bírósági felülvizsgálatára irányuló közigazgatási perben milyen perjogi következménye van annak, ha az alperes a szakértői bizonyításhoz nem bocsátja rendelkezésre az adótitkot képező adatot.

Az indítvány szerint az adó és illetékhatározatok felülvizsgálatával kapcsolatos közigazgatási perekben hosszabb ideje jelenlév és vitatott kérdés az adótitokra vonatkozó rendelkezések alkalmazhatósága.

Az adótitokkal, illetve általában a különböző típusú titkokkal kapcsolatos eljárási viták háttérében a polgári peres eljárás alapelvei nyilvánossága, valamint az adat- és titokvédelemhez való érdekek ütközése áll. Merben eltér irányú jogosultságok és kötelezettségek konfliktusáról van szó, amelyet a Pp. szabályai megkísérelnek ugyan kezelni, de a titokvédelem köre és lehetőségei az adótitok tekintetében vitára adhatnak alapot.

Az indítvány értelmében a Pp. 119.§ (2) bekezdés szerinti „külön törvényben meghatározott, más titkot tartalmazó irat” fogalma az adótitok eljárásjogi helyzetét is – elvileg – rendezhetné, mivel nyilvánvaló, hogy az adótitok a szabályozás szintje alapján – hasonlóan a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (továbbiakban: Hpt.) 50.§ (1) bekezdés szerinti banktitokhoz, illetve a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. tv. (továbbiakban: Bizt.tv.) 153.§ szerinti biztosítási titokhoz – a „külön törvényben meghatározott más titoknak” minősíthet. Az adótitokkal összefüggésben az indítványozó utalt arra is, hogy a közigazgatási perben általában olyan adótitok érintett, amelyek a perben nem szereplő, „harmadik” személyhez kapcsolódnak (összehasonlító adatként, vagy forgalmi értékadatként), és tekintetben a titoktartás alóli felmentésre vonatkozó szabályok alkalmazhatósága is kérdéses, utalással a Pp. 192.§ (3) bekezdésére.

A közigazgatási perekben fennálló szabály szerint, a Pp. 164.§ alapján a felperest terheli annak bizonyítása, hogy az alperes határozata jogszabálysértő, illetve legfeljebb az általa állított körülményeket, tényeket felperesnek is bizonyítania kell. A bizonyítási teher a Pp. 336/A.§ (2) bekezdés szerint módosulhat, de ez nem érinti az adótitkot tartalmazó adatok megismerhetőségének kérdését, mivel bármely bizonyítási helyzetben az ilyen adat megismerhetősége alapvetően érinti a fél perbeli jogainak gyakorlását. A Pp. kontradiktórius rendszerében nincs arra lehetőség, hogy csak az egyik peres fél, vagy a bíróság legyen valamennyi peradat birtokában, illetve a másik fél titokvédelmi hivatkozás miatt ne ismerhesse meg azokat az adatokat, amelyekre a bíróság a döntését alapozta. Az indítvány utalt a civilisztikai kollégiumvezetők 2010. évi országos értekezletének a titokvédelmi szabályok kapcsán kifejtett álláspontjára, amely ugyanezen következtetést az alapvetően perbeli jogosultságok és kötelezettségek rendszeréből vonta le.

Az indítványozó szerint a Pp. 192.§ (3) bekezdés és 192/A.§ szerinti, a titoktartás alóli felmentés megadására vonatkozó szabályozásából is arra lehet következtetni, hogy a bíróság részére egyoldalúan elterjesztett, titokvédelem alá eső irat bizonyítékként való figyelembevételére csak akkor van lehetőség, ha azt a másik peres fél is megismerheti, adott esetben a titokra vonatkozó titokvédelmi rendelkezések megtartása mellett.

Az adó-és illetékperekben az igazságügyi szakértő akkor tudja feladatát teljesíteni, amennyiben az adóhatóság által korábban figyelembe vett – de tartalmában adótitkot jelentő – összehasonlító adatokat részletesen, az adótitok alanyára is tekintettel vizsgálja. A szakértői eljárás titokvédelmi rendelkezéseit az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. tv. (továbbiakban: Szak.tv.) 12.§ (2) bekezdése tartalmazza, illetve legfeljebb e körben a szintén felmerülhet a Pp. 119.§ alkalmazása. Az ingatlanok forgalmi értékével kapcsolatos problémákat a Szak.tv. 2012. évi CLXXXIV. tv. 40.§-ával módosított 12.§ (4) bekezdése részben megoldotta, amikor úgy rendelkezik, hogy a bírósági eljárásban kirendelt szakértő feladatának teljesítése érdekében – az állami adóhatóság összehasonlító értékadatok

szolgáltatására irányuló eljárása keretében az ingatlan helyrajzi számát is jogosult megismerni. Az adóperekben a szakértői bizonyítás irányulhat más szakkérdést érintő területekre is (vállalkozások által alkalmazott haszonkulcs, veszteségnorma, árképzés), ahol, szintén adótitoknak minősülő adatok kerülhetnek fel. Erre tekintettel a jogszabály-módosítás ellenére is indokolt annak eldöntése, hogy az adatok szolgáltatásának mellőzése milyen hatással lehet a bírósági döntésre.

Az indítványozó kiemelte, hogy az adó- és illetékperekben lefolytatandó bizonyítás lehetőségeit a jogegységi tanács döntése mindhárom kérdésben alapvetően érinti, s egyben irányt mutathat más típusú adat- és titokvédelmi rendelkezések bizonyítást érintő következményeinek értelmezésében is.

II.

A Legfőbb Ügyész elsődlegesen a jogegységi eljárás Bszi. 39.§ (2) bekezdés alapján történő megszüntetését indítványozta, mert álláspontja szerint kérdéses a Bszi. 32. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti feltételek fennállta. Utalt arra, hogy a Bszi-nek az Alaptörvény 25. cikkének (2) bekezdésével összhangban történő értelmezése alapján, figyelemmel a jogintézmény történeti elzártsáira vonatkozó 40/2007.(VI.20.) AB határozatra, aggályos a preventív jellegű jogegységi határozat meghozatala.

A Legfőbb Ügyész jogegységi indítvány érdemében kifejtett álláspontja szerint nincs törvényi akadály, hogy az Art. 53.§ (1) bekezdés szerinti adótitok körébe tartozó adat – más jogviszonnyal való érintettsége okán – egyidejűleg üzleti-, hivatásbeli titoknak, törvényben meghatározott egyéb titoknak (bank-, biztosítási-, értékpapír, stb. titoknak, az adótitokkal együtt ágazati titoknak) minősüljön, vagy egyidejűleg a magántitok körébe essen. Ezen okokból nem csak az „általános jellegű eljárás jogosultságokat és kötelezettségeket” kell egymással összeegyeztetni, hanem figyelemmel kell lenni a harmadik személyek azon érdekére is, hogy esetükben a bizalmas információk ilyen jellege megmaradjon. Mindezeket össze kell egyeztetni a Pp. XX. fejezete szerinti perekben az arányos közteherviseléshez fűződő közérdekkel.

A Legfőbb Ügyész az Emberi Jogok Európai Bíróságnak, az Európai Unió Bíróságának és az Alkotmánybíróság gyakorlatának felhívásával kifejtette, a tisztességes eljárásból való jog magában foglalja fegyverek egyenlőségének és a kontradiktórius eljárásnak az elvét (EJEB Szwabowicz kontra Svédország ítélet 1959. június 30., Ruiz-Mateos kontra Spanyolország ítélet 1993. június 23.). A 2003. szeptember 24-ei Dowsett kontra Egyesült Királyság ítélet kapcsán viszont arra hivatkozott, hogy nem lenne ellentétes az EJEB gyakorlatával, ha a nemzeti bíróság olyan bizonyítékokat venne figyelembe, amelyeket közvetlenül észlel, de amelyeket közérdek vagy magánszemélyek jogainak, jogos érdekeinek a védelme érdekében nem tesz hozzáférhetővé a felek-, vagy valamelyik fél számára. Az eljárás tisztességes voltát az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével kell megítélni, az eljárás egyes „részletek hiánya” mellett még lehet tisztességes. Az Európai Unió Bírósága a tisztességes eljárás elvét a közösségi jog alapelveként tekinti, de megengedi, hogy bizonyos információkat ne bocsássanak a felek rendelkezésére, ha ezt fontos közérdek vagy harmadik személyek alapvető jogainak védelme indokolja (Solvay SA kontra Európai Bizottság T-58/01., Varec SA kontra Belga Állam C-450/06.).

A Legfőbb Ügyész álláspontja szerint az adótitok, mint ágazati titok a Pp. 119.§ (2) bekezdés szerinti külön törvényben meghatározott titok. Az Art. 54.§ (7) bekezdés a) pontja megengedi,

hogy az adóhatóság az adótitkot a bíróság megkeresésére átadja. Sem az Art., sem a Pp. nem tartalmaz olyan további törvényi rendelkezést, amely a bíróság számára lehet vé tenné, hogy a megismert adótitkot harmadik személyek – ide értve a feleket és a szakért t is – el tt felfedje. Nincs az Art-ben törvényi akadálya annak, hogy ezeket az adatokat a bíróság az érintett hozzájárulása hiányában is bizonyítékként értékelje, de ez nem járhat az adótitok harmadik személyek el tti feltárásával.

A Legf bb Ügyész hangsúlyozta, hogy az adatok át nem adásának eljárásjogi következménye kapcsán a Pp. 3.§ (6) bekezdéséb l következ en nincs arra törvényi lehet ség, hogy a bíróság a döntését olyan adatokra alapozza, amelyet a felek valamelyike nem ismerhetett meg vagy azokra nem nyilatkozhatott. A Pp. 336/A.§ (2) bekezdéséb l következik, hogy a hivatalból indult közigazgatási eljárások esetében a Pp. XX. fejezete szerinti perekben a bizonyítási teher mindig fordított, és a bizonyítás elmaradása a közigazgatási szerv terhére esik. Kérelemre indult eljárások esetében nem szükségszer en, de megalapozatlan lehet a határozat, ha azt olyan adatra alapozza a közigazgatási szerv, amelyet az ügyfél nem ismerhetett meg.

Ha az adóhatóság a szakért r részére nem adja át az adatokat a Szak.tv. 12.§ (4) bekezdés szerint, akkor annak eljárásjogi következményei azonosak az el z ekkkel.

A jogegységi indítványban foglalt ügykörben általában a perben szerepl személyek titka érintett. A polgári perek összességét figyelembe véve nem csak a perben nem szerepl személyek titkainak bizonyítékként történ felhasználása ütközik akadályokba, hanem a jogalanyok bírósághoz való fordulásának joga is csorbulhat.

III.

A Kúria Elnöke a Bszi. 32.§ (1) bekezdés a) pontja alapján indítványozta a jogegységi eljárást. A Bszi. 32.§ (1) bekezdés a) pontja szerint jogegységi eljárásnak van helye, ha joggyakorlat továbbfejlesztése vagy az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében elvi kérdésben jogegységi határozat meghozatala, korábban meghozott jogegységi határozat megváltoztatása vagy hatályon kívül helyezése szükséges.

A Magyar Királyi Kúria döntvényei a jogegység biztosításának módjában nemzeti jogtörténeti el zményeket jelentenek. Ismételten a bíróságok szervezetér l és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. tv. vezette be a jogegységi eljárást. E törvény 29.§ (1) bekezdés a) pontja szerint jogegységi eljárásnak volt helye, ha a joggyakorlat továbbfejlesztése vagy az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében elvi kérdésben jogegységi határozat meghozatala szükséges.

A joggyakorlat továbbfejlesztését célzó-, a Legf bb Ügyész indítványában preventív-ként jelölt jogegységi eljárás kérdésér l az Alkotmánybíróság a 40/2007. (VI. 20.) AB határozatában döntött.

A jelenleg hatályos Bszi. 32.§ (1).bekezdés a) pontja tartamilag a korábbi Bszi.29. § (1).bekezdés a) pontjával azonos.

Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) 19. cikk (2) bekezdése 2013. április 1-jei hatállyal megváltoztatta az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontját a következ szöveggel: „Az Alaptörvény hatálybalépése el tt

meghozott alkotmánybírósi határozatok hatályukat veszítik. E rendelkezés nem érinti az ezen határozatok által kifejtett joghatásokat.” Ez a megfogalmazás – szemben a beterjesztett törvényjavaslattal - lehet vé teszi a joghatások tekintetében a korábbi alkotmánybírósi döntésekre való hivatkozást. Ugyanakkor a korábbi Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtett elvi jelleg megállapítások felhasználása megkívánja az el z Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak tartalmi összevetését, a felhasználás indokoltságát. Az Alkotmánybírósi II/3484-11/2012. ügyiratszámú döntésében kifejtette, hogy „[a] hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpen hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybírósi az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illet kontextuális egyezése, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történ beillesztése.”

Ennek alapján az Alaptörvény negyedik módosítását követ en sincs akadálya annak, hogy a Kúria az egyes jogintézmények által kiváltott joghatások elemzésénél, vagy egymáshoz való viszonyításuk során figyelembe vegye az Alkotmánybírósi határozatait. Különösen nincs akadálya akkor, amikor az alkotmányi és alaptörvényi szabályok egyez ségén túl az Alaptörvény id beli hatálya alá tartozó és a korábban az Alkotmánybírósi által már vizsgált jogszabályok tartalmukban azonosak. Ez a feltétel áll fenn a 40/2007. (VI. 20.) AB határozatnak a jogegységi eljárásban való felhasználása során is.

Az Alkotmánybírósi a 40/2007. (VI. 20.) AB határozat indokolásának III.1.1. pontjában úgy foglalt állást, hogy a joggyakorlat továbbfejlesztése fogalmába kétségtől beleérthető, hogy a továbbfejlesztés az egységes gyakorlathoz képest eltér értelmezési irány megfogalmazását is jelentheti. Minderre azonban csak joggyakorlat alapján van lehetőség, amely eleve kizárja azt, hogy még nem értelmezett normahoz ún. preventív jogegységi határozat kapcsolódjon. Az elvi kérdések jogegységi határozattal való eldöntése pedig - az el z ekkkel összhangban - a norma alkalmazása során felmerült különböző (általános érvennyel megfogalmazott) értelmezések egységesítésének eszköze.

A határozat a bírósági jogértelmezés és a bírói függetlenség kapcsolatát vizsgálva tartalmazza, hogy a jogalkalmazás egységének biztosítására többféle alkotmányos megoldás lehetséges az igazságszolgáltatás rendszerén belül, és a jogegységi eljárás elrendelésére vonatkozó rendelkezések l nem következnek, hogy a Legfels bb Bíróságot preventív - még nem alkalmazott törvény értelmezésére irányadó - jogegységi határozat meghozatalára jogosítják fel.

A III.2.1. pontban kifejtettek jelen jogegységi eljárásban is irányadók: a jogegységi határozat nem a jogalkalmazási gyakorlatot megindító, hanem a jogalkalmazási gyakorlatra tekintettel meghozott döntés. Az ítélkezési gyakorlat egy-egy problémájának esetleg új megközelítések alapján történ rendezése - a törvény szóhasználata szerint „továbbfejlesztése” - alapot adhat jogegységi eljárás megindítására.

A 40/2007.(VI.20.) AB határozatra tekintettel a „preventív jogegységi határozat” a még nem alkalmazott törvény értelmezéséhez kapcsolható, ezekben az esetekben a jogegységi határozat valójában jogalkotásra irányulna. A joggyakorlat továbbfejlesztésére irányuló jogegységi

határozat meghozatala akkor lenne aggályos, ha a kihirdetett, de még hatályba nem lépett, vagy a már hatályba lépett, de természetéből eredően még nem alkalmazandó jogszabályhoz kapcsolódna.

A Kúria elnöke által kezdeményezett jogegységi eljárás a Pp. 119.§ (2) bekezdését, és az Art. 53-55/B. §-ait érinti, melyeket nyilvánvalóan nem lehet „még nem alkalmazott törvény”-nek tekinteni, a jogegységi eljárás az ítélkezési gyakorlat új megközelítések alapján történő rendezése irányul.

A jogegységi határozat jellege kapcsán azt is hangsúlyozza a Jogegységi Tanács, hogy jelen ügyben az eljárásjogi helyzet alapvetően különbözik a Legfőbb Ügyész indítványában hivatkozott ügyek eljárásjogi helyzetétől. Az adótitok perbeni alkalmazása a bizonyítás felvételére tartozik és a jogegységi döntés alapjául szolgáló kérdésekben a bíróság nem hozhat, illetve nem is hozhat formai határozatot, ezért nem lehet megkövetelni ebben a tárgyban esetleges ellentétes tartamú határozatok meglétét. Kizárólag a bíróság érdemi döntésében lehetne következtetni az adótitok perbeni kezelésének módjára, azonban az ügy érdemét érintő döntés nem teszi lehetővé a bizonyítás felvételre tartozó kérdésben önálló jogegységi eljárás lefolytatását. Más megfogalmazásban tehát, a bizonyítás irányát és érdemét meghatározó, de formai határozattal nem érintett jogalkalmazási kérdésekben is helye van jogegységi eljárás lefolytatásának, a Bszi. szerinti általános feltételek adottak.

Az elzárások tekintetével a Kúria Jogegységi Tanácsa nem látott indokot a Bszi. 39. § (2) bekezdés a) pontja szerinti jogegységi eljárás megszüntetésére, a jogegységi eljárást a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében lefolytatta.

IV.

A korlátozott körben megismerhető információk és adatok egy részére - sajátos tartalmi jellemzők alapján - az egyes ágazati jogszabályok különleges titokvédelmi előírásokat alkalmaznak. Ilyen, sajátos szabályozás által meghatározott titok különösen a Hpt. 50.§ (1) bekezdés szerinti banktitok, a Bizt. tv. 153.§ szerinti biztosítási titok, és az Art. 53.§ (1) bekezdés szerinti adótitok.

Egy konkrét információ különböző jogviszonyokban eltérő jellegű titoknak minősülhet. Így például személyes adat minősülhet a Ptk. 81.§ (2) bekezdés szerinti üzleti titoknak és a Bizt.tv. 153.§ szerinti biztosítási titoknak vagy az Art.53.§ (1) bekezdés szerinti adótitoknak. A titok minősítését az érintett anyagi jogszabály határozza meg.

Az adótitok fogalmát az Art. 53.§ (1) bekezdése rögzíti - az adózást érintő tény, adat, körülmény, határozat, végzés, igazolás vagy más irat -, azzal, hogy nem tekintik ebbe a körbe tartozónak az Art. 53.§ (4) bekezdés szerinti nyilvános cégadatot, a céginformációs és az elektronikus cégeljárásban közreműködő szolgáltatótól kérhető adatot, valamint azt az adatot, amely alanyával (adóalannyal vagy adózóval) nem hozható kapcsolatba.

Az adótitok bíróság előtti felhasználása során a bíróság formálisan, az adatvédelmi jogszabályok szempontjából adatkezelésnek minősül. A bíróság előttről felmerülő adatoknak a felek és más perbeli személyek általi hozzáférését szabályozza a Pp. iratok megtekintésére, másolatok készítésére vonatkozó 119.§-a. A 119.§ (1) bekezdése szerint a felek, az ügyész és a perben részt vevő egyéb személyek, valamint azok képviselői a per iratait - a határozatok tervezeteinek és az esetleges különvéleménynek kivételével - a per bármely szakaszában

külön engedély nélkül megtekinthetik és azokról maguknak másolatokat (kivonatokat) készíthetnek. Olyan tárgyalásról készült jegyzőkönyvet azonban, amelyről a nyilvánosságot minősített adat megismerése végett zárták ki, illetve a minősített adatot tartalmazó egyéb okiratot lemásolni vagy arról kivonatot készíteni nem szabad. Ilyen ügyben az iratok megtekintésének is csak a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározott engedély, valamint az abban meghatározott szabályok alapján a bíróság elnöke által megállapított feltételek mellett van helye.

A 119.§ (2) bekezdése alapján a felek, az ügyész és a perben részt vevő egyéb személyek, valamint azok képviselői az eljárás során az üzleti titkot, hivatásbeli titkot vagy a külön törvényben meghatározott, az (1) bekezdésben nem említett más titkot tartalmazó iratok esetében - a titok megtartásának kötelezettségét tartalmazó, írásba foglalt nyilatkozat megtétele mellett -, az eljáró bíróság által megállapított rendben és szabályok szerint gyakorolhatják az iratbetekintési és másolatkészítési jogot.

A Pp. 324.§ (1) bekezdése folytán a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata során is irányadó Pp. 119.§ (1) bekezdésébe tartozó, a minősített adat védelméről szóló törvényben – a hatályos szabályozás szerint a 2009. évi CLV. tv. - érintett adat meglétét a bíróság hivatalból észleli. A Pp. 119.§ (2) bekezdésének hatálya alá tartozó külön törvényben meghatározott titkot tartalmazó iratok esetében a bíróság a peres eljárás titokvédelmi szabályainak alkalmazásáról a fél egyoldalú kérelme alapján, a Pp. ilyen kérelmekre irányadó szabályai szerint dönt. Az ágazati, önálló törvényben szabályozott adótitok a Pp. 119.§ (2) bekezdése szerinti külön törvényben meghatározott titok.

A Pp. okirati bizonyítékokra vonatkozó 192.§ (3) bekezdése csak az üzleti titok vagy hivatásbeli titok kapcsán támaszt a perbírósággal szemben intézkedési kötelezettséget. A Pp. 119.§ (2) bekezdésének hatálya alá tartozó külön törvény szerint adótitoknak minősülő irat kezelése és értékelése a Pp. egyéb bizonyítási szabályai szerint, az ágazati törvénnyel összhangban történhet.

V.

Az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése az alapjogok körében mondja ki, hogy mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekből adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. A VI. cikk (3) bekezdésével összefüggésben, a személyes adatok védelméhez és a közérdekből adatok megismeréséhez való jog érvényesülésnek és a hatósági ellenkezésnek az érdekében keletkezett az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Info.tv.). Az adatkezelés elveit az Info.tv. 4.§-a tartalmazza, közöttük első helyen a célhoz kötöttség elvét: személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető, az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie. Ennek alapján személyes adatot kezelni – és az Info.tv. 3.§ (1) bekezdés 10/ pontja szerinti értelmezés alapján felhasználni – csak pontosan meghatározott és jogszerű célra lehet, és a kezelés/felhasználás minden szakaszában meg kell felelni ennek a célnak.

A személyes adatok kezelésének jogalapját – a különleges adatokra vonatkozó speciális normák alkalmazásával - az Info.tv. 5.-6.§-ai határozzák meg. Ez vagy az érintett hozzájárulása, vagy törvényben (helyi önkormányzati rendeletben) elrendelt adatkezelés lehet. A 6.§ ezt a két jogalapot egészíti ki azzal, amikor bizonyos esetekben, speciális érdekekkel az

érintett hozzájárulása hiányában, és a jogalkotó közhatalmi aktusa nélkül is lehet séget biztosít az adatkezelésre. Kötelező adatkezelés valósul meg az Art. 52.§ (1) bekezdés alapján, amikor az adóhatóság a tudomására jutott adatokat nyilvántartja és meg rzi, továbbá a magánszemély adózó azonosításával, adókötelezettségének keletkezésével és teljesítésének ellen rzésével összefüggésben személyes adatokat nyilvántart és ellen rzi.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés második mondata folytán az alapvet jog, más alapvet jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvet jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az Európai Parlament és a Tanács 1995. október 24-i, a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK irányelvének (Irányelv) 13.cikk (1) bekezdés e) pontja szerint a tagállamok jogszabályokat fogadhatnak el a 6. cikk (1) bekezdésében, a 10. cikkben, a 11. cikk (1) bekezdésében, valamint a 12. és a 21. cikkben foglalt jogok és kötelezettségek (adatok min ségére vonatkozó elvek, az érintett tájékoztatása és hozzáférése, adatfeldolgozás) körének korlátozására, amennyiben a korlátozás valamely tagállam vagy az Európai Unió fontos gazdasági vagy pénzügyi érdeke, beleértve a monetáris, a költségvetési és az adózási kérdéseket.

Az adótitkot az Art. 54.§ (1) bekezdésében meghatározottak szerinti alapos okból történ felhasználás korlátozhatja. Ilyen korlátozás különösen ha a) az adótitok felhasználása adó vagy költségvetési támogatás ellen rzését, az adóigazgatási eljárás, a vámhatóság hatáskörébe tartozó eljárás megindítását, lefolytatását vagy a (2) és (3) bekezdésben megjelölt szervek tájékoztatását szolgálja; b) törvény el írja vagy megengedi; c) az érintett hozzájárul.

A célhoz kötöttség elve az adótitok felhasználására is vonatkozik. Ezen elvb l következik, hogy a felhasználás valamennyi szakaszában, így az adótitkot tartalmazó határozat bírósági felülvizsgálata során is, meg kell riznie a felhasználás célját, azt, hogy arra a törvény szerinti fontos okból, vagy egyéb korlátozó rendelkezés alapján került sor. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése következtében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. Az adóhatósági határozat bírósági felülvizsgálatára a titok-felhasználás folyamatában kerül sor, így az adóhatósági eljárásban alapos okból felhasznált adótitok a peres eljárásban a bíróság újabb intézkedése nélkül használható fel. Ezzel áll összhangban az adóhatóságot a Pp. 330.§ (2) bekezdése alapján terhel iratcsatolási kötelezettség, amikor is az adótitok az Art. 54.§ (1) bekezdés b) pontjának megfelelő en, törvényi el íráson alapuló alapos okkal kerül felhasználásra.

Abban az esetben, ha valamely adótitok célhoz kötött felhasználására el ször a perbíróság el tt kerül sor, a bizonyítékok körében csak itt hivatkozhatnak rá a felek, a bíróságnak a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának speciális bizonyítási szabályait is szem el tt tartva, a Pp. 119.§ (2) bekezdés keretei között, egyúttal figyelemmel az Art. 54.§ (1) bekezdésére, kell eljárnia.

Az adóhatósági határozat bírósági felülvizsgálata során is érvényesülnie kell az egyes emberi jogi egyezményekben, így különösen az 1976. évi 8. tvr-el kihirdetett Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 14. cikk 1) pontjában, és az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkében megfogalmazott tisztességes tárgyaláshoz való jognak. Ezt az elvet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a következ k szerint határozza meg: mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene

emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. Az adótitkot tartalmazó közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata során is teret kell kapniuk mind az igazságszolgáltatás általános-, mind a polgári eljárás sajátos alapelveinek. A Pp. 324.§ (1) bekezdésében is követően a közigazgatási peres eljárásokban is irányadó a Pp. 2.§ (1) bekezdése. Az itt megfogalmazott tisztességes eljáráshoz való jog több tényező is magában foglal, ezek egyike a felek részére biztosítandó esélyegyenlőség. A felek azonos jogai és kötelezettségei kiterjednek iratok megismerhetőségére is, amely csak a magánérdek védelmére vonatkozó szabályok arányos alkalmazásával korlátozható. Az adótitok esetében az iratok megtekintésére, másolatok készítésére vonatkozó Pp. 119.§ (2) bekezdésében foglaltak egyben garanciát is jelentenek az adótitok védelmére.

Az Art. 53.§ (1) bekezdés szerinti adótitok egyaránt lehet az adózást érintő bizonyíték (tény, adat, körülmény) és a bizonyítékokat hordozó bizonyítási eszköz (határozat, végzés, igazolás vagy más irat). Az adóhatósági határozat jogszerűségét a bíróság, a kereseti kérelemmel összhangban, az adóigazgatási és a peres eljárásban keletkezett bizonyítási eszközökkel összevetve vizsgálhatja. A bíróságnak a Pp. 221.§ (1) bekezdésére tekintettel az ítélet indokolásában röviden el kell adni az általa megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak tekintett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. A bíróságnak tehát indokolási kötelezettsége következtében ítéletében számot kell adnia a bizonyítási eljárás eredményéről, ezen belül az értékelésből kizárt bizonyítékokról, és azoknak a Pp. 164.§ (1) bekezdés szerinti bizonyítási teherrel való kapcsolatáról. A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló per nem dönthet el érdemben olyan bizonyítékok alapján, amelyekről a bíróság nem tud számot adni, melyeket a peres eljárás során a felek valamelyike, vagy akár egyike sem tekinthetett-, vagy tekinthetett volna meg.

VI.

Az adóhatósági határozatok bírósági felülvizsgálatának keretei között is sor kerülhet a Pp. általános szabályai szerinti szakértői bizonyítás lefolytatására. A szakértővel a Pp. 181.§ (1) bekezdésének megfelelően, mindazokat az adatokat közölni kell, amelyekre feladatának teljesítése végett szüksége van. Evégből a szakértő a per iratait megtekintheti, a tárgyaláson, ideértve a bizonyítási eljárást is, jelen lehet, a felekhez, a tanúkhöz és a többi szakértőhöz közvetlenül kérdéseket intézhet, végül egyéb bizonyítást is indítványozhat, amennyiben ez feladatának teljesítéséhez szükséges. A feleknek a tisztességes eljáráshoz való jogából és a bíróság indokolási kötelezettségéből is következően a szakértővel közlendő adótitoknak minősülő adatok esetében sem hozható ítélet olyan bizonyítékok alapján, amelyeket a peres eljárás során a felek valamelyike, vagy akár egyike sem ismerhetett meg.

Az igazságügyi szakértői bizonyítás speciális, nem csak az adóhatósági határozatok bírósági felülvizsgálata során alkalmazandó esete az ingatlanok forgalmi értékének meghatározása. Az összehasonlító adatok nyilvántartását az állami adóhatóság vezeti a 40/2006.(XII.25.) PM számú rendelet 3.§-a szerint, abból az Art. 54/A.§ alapján, igazgatási szolgáltatási díj ellenében, az ingatlantulajdonos személyazonosságának megállapítására alkalmatlan módon, kérelemre, az ingatlanok forgalmi értékadatainak szolgáltatási rendjéről és az adatszolgáltatás igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 33/2007. (XII. 23.) PM rendelet 2.§ szerinti jellegű adatszolgáltatásokat teljesít.

A Szak. tv. 12.§ (4) bekezdése alapján azonban a szakértői adatszolgáltatás keretében az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló törvény szerinti szakértői feladatának teljesítése érdekében - az ingatlanok helyrajzi számát is jogosult megismerni. Ugyanezt a jogosultságot tartalmazza a 33/2007. (XII. 23.) PM rendelet 10.§ (3) bekezdése. Az adótitoknak minősül helyrajzi szám megismerésére a bíróság által kirendelt igazságügyi szakértői feladatának teljesítése érdekében, a törvény megengedett rendelkezése folytán jogosult. A forgalmi érték meghatározására irányuló igazságügyi szakértői bizonyítást követően sem hozható tehát ítélet olyan bizonyítékok alapján, amelyeket a peres eljárás során a felek valamelyike, vagy akár egyike sem ismerhetett meg.

Mindezek folytán a jogegységi tanács a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében (Bszi. 32.§ (1) bekezdés a) pont) a rendelkezés részben foglaltak szerint határozott, és határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzé teszi.

Budapest, 2013. június 26. napján

Dr. Kalas Tibor s.k. a jogegységi tanács elnöke
Huszárné dr. Oláh Éva s.k. eladó bíró
Dr. Heinemann Csilla s.k. bíró
Dr. Kárpáti Magdolna s.k. bíró
Dr. Balogh Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

(Marton Zsuzsanna)
tisztvisel